

Goldman Sachs Αρνήθηκε ο 31χρονος Φαμπρίς Τουρ τις κατηγορίες για παραπλάνηση μετόχων της αμερικανικής τράπεζας **Σελ. 32**
ΟΣΕ Στο μικροσκόπιο της τρόικας, Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΚΤ και ΔΝΤ **Σελ. 22**

To 4^ο Βιβλίο και DVD-ROM από αυτή την Παρασκευή στα περίπτερα στην τιμή των €9,90

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

BBC
EnglishPlus
 Η γλώσσα του κόσμου, εύκολα!

ΑΘΗΝΑ, ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2010

Δείκτης & Όγκος του Χ.Α.

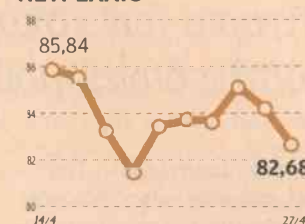
Μαζική έξοδος των επενδυτών από το Χ.Α. βύθισε τον Γενικό Δείκτη 6% στις 1.696,68 μονάδες (επίπεδα 24/3/2009). Συνολικά 18 δισ. ευρώ είναι οι απώλειες στην κεφαλαιοποίηση του Χ.Α. από τις αρχές του έτους. Στα 337,12 εκατ. ευρώ η αξία των συναλλαγών. **Σελ. 32**

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

	Dow Jones*	Nasdaq*	Nikkei 225	FTSE 100	Dax	CAC 40
27/4/10	↓	↓	↑	↓	↓	↓
Κλείσιμο	11.102,17	2.494,15	11.212,66	5.603,52	6.159,51	3.844,60
Μεταβολή	-0,92%	-1,14%	0,42%	-2,61%	-2,73%	-3,82%

*Πριν το κλείσιμο

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

	27.4.10 ΚΛΕΙΣΙΜΟ	ΜΕΤΑΒ. %	% ΑΠΟ 1.1.10
ΕΥΡΩ/ΔΟΛΑΡΙΟ	1,3251	-1,07	-7,48
ΔΟΛΑΡΙΟ/ΓΙΕΝ	93,30	-0,72	0,32
ΕΥΡΩ/ΓΙΕΝ	123,67	-1,76	-7,20
ΔΟΛ./ΕΛΒ. ΦΡΑΓΚΟ	1,0823	1,09	4,66
ΣΤΕΡΛΙΝΑ/ΔΟΛΑΡΙΟ	1,5286	-1,08	-5,46
ΕΥΡΩ/ΕΛΒ. ΦΡΑΓΚΟ	1,4351	0,05	-3,11
ΕΥΡΩ/ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,8669	0,03	-2,11

Το «Zenith» διακόπτει τις κρουαζιέρες του στην Ελλάδα

Τις πρώτες απώλειες μετά τις έντονες αντιδράσεις των συνδικαλιστών του ΠΑΜΕ κατά της άρσης του καμποτάζ στην κρουαζιέρα, στο λιμάνι του Πειραιά, μετρά ο ελληνικός τουρισμός. Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, η επικείμενη διακοπή των

δρομολογίων του κρουαζιερόπλοιου «Zenith» στην Ελλάδα δημιουργεί 400 νέους ανέργους σε συναφή τουριστικά επαγγέλματα ενώ χάνονται ετησίως 10 εκατ. ευρώ. Το «Zenith», χωρητικότητας 1.800 επιβατών, είχε προγραμματίσει για το 2010 τριάντα τρεις εβδομαδιαίες κρουαζιέρες με λιμένα επιβίβασης και αποβίβασης τον Πειραιά κάθε Δευτέρα, για τη μεταφορά περίπου 60.000 τουριστών. **Σελ. 25**

Ξεπερνούν τα 13 δισ. οι οφειλές του Δημοσίου στις επιχειρήσεις

Σε βρόχο για τις επιχειρήσεις έχουν εξελιχθεί οι καθυστερήσεις πληρωμών του Δημοσίου προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, οι οποίες ξεπερνούν τα 13 δισ. ευρώ. Η δυσμενής κατάσταση προκάλεσε χθες την παρέμβαση του προέδρου του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΒΕΑ), Κωνσταντίνου Μιχαλού, ο οποίος με επιστολή του προς τον πρωθυπουργό, τους αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων και τον υπουργό Οικονομικών ζητεί την άμεση επίλυση του προβλήματος. Τα μεγαλύτερα ποσά αφορούν οφειλές σε προμηθευτές νοσοκομείων (6 δισ.) και κατασκευαστικές (3 δισ.). **Σελ. 25**

- **«Φούσκα».** Μέτρα για να ελέγξουν τις εισροές κεφαλαίων και την υπερβολική ρευστότητα, ώστε να αναχαιτίσουν τον πληθωρισμό και το ενδεχόμενο δημιουργίας «φούσκας» στις αναδυόμενες αγορές, ζητούν δύο οικονομολόγοι. Οι αναδυόμενες οικονομίες μπορούν να αντιμετωπίσουν παρόμοια προβλήματα με εκείνα που οδήγησαν τις ανεπτυγμένες οικονομίες της Δύσης στη χρηματοπιστωτική κρίση, προειδοποιούν οι Τζέραρντ Λίονς και Ναταλία Λεχμάνοβα. **Σελ. 27**

- **Φάρμακα.** Ιδια μείωση σε όλα τα φάρμακα, ανεξαρτήτως της διαφοράς τιμής τους με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπει αγορανομική διάταξη που αναμένεται να υπογράψει σήμερα η υπουργός Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας, κ. Α. Κατσέλη. Η εξέλιξη έχει προκαλέσει θύελλα αντιδράσεων από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις, οι οποίες σε επιστολή τους προς τον πρωθυπουργό υποστηρίζουν ότι οι νέες ρυθμίσεις θα προκαλέσουν τεράστιες ελλείψεις στα φαρμακεία, διότι αν οι τιμές μειωθούν παραπάνω από αυτό που ορίζει ο νόμος, τότε θα εξαγονται και θα εξαφανιστούν άμεσα από την ελληνική αγορά. **Σελ. 25**

- **Αγορές.** Πτώση άνω του 1% εμφάνισε χθες η ισοτιμία του ευρώ, φθάνοντας στο 1,3212 δολάριο, και οι γενικοί δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων αλλά και της Γουόλ Στριτ εμφάνισαν σημαντικές απώλειες, καθώς κυριάρχησαν φόβοι για κλιμάκωση της δημοσιονομικής κρίσης και αναχαίτιση της ανάπτυξης στην Ευρώπη μετά την υποβάθμιση χρέους της Ελλάδας και της Πορτογαλίας. **Σελ. 32**

- **BP.** Η ανάκαμψη των τιμών του πετρελαίου και η πτώση των εξόδων παραγωγής και φόρων εκτίναξε την κερδοφορία της δεύτερης μεγαλύτερης ευρωπαϊκής πετρελαϊκής, BP. Συγκεκριμένα, τα έσοδα στο πρώτο τρίμηνο του 2010 αυξήθηκαν κατά 55% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή χρονιά, φθάνοντας τα 74,4 δισ. δολάρια. Ωστόσο, τα εντυπωσιακά αποτελέσματα επισκίασαν η έκρηξη και η βύθιση της πλατφόρμας Deepwater Horizon που είχε μισθώσει η BP από την ελβετική Transocean στον κόλπο του Μεξικού. **Σελ. 27**

- **Deutsche Bank.** Αλμα 48% κερδών ανακοίνωσε για το πρώτο τρίμηνο η μεγαλύτερη γερμανική τράπεζα, Deutsche Bank. Τα εξαιρετικά κέρδη οφείλονται σχεδόν αποκλειστικά στο επενδυτικό τμήμα της τράπεζας, σημείωσε ο αναλυτής της Landesbank Baden-Wuerttemberg, Ολαφ Κάιζερ. Η μετοχή της Deutsche Bank έχει σημειώσει φέτος άνοδο 9,4% στο Χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης. **Σελ. 27**

LINKS

www.kathimerini.gr/links

- Ξένες μάρκες αναζητεί να εξαγοράσει η Kiva

Ξειρές από τρακτέρ παρατάχθηκαν χθες στην Place de la Nation στο Παρίσι, καθώς οι Γάλλοι αγρότες διαμαρτύρονταν για τη μείωση των εισοδημάτων τους από την πτώση των τιμών των αγροτικών προϊόντων. Στις κινητοποιήσεις συμμετείχαν περίπου 10.000 καλλιεργητές σιτηρών που έχοντας μπλοκάρει κεντρικές οδικές αρτηρίες της γαλλικής πρωτεύουσας με 1.300 τρακτέρ ζήτησαν από την κυβέρνηση να λάβει μέτρα για την ενίσχυση των τιμών των δημητριακών και να αναπληρώσει τις ζημιές που υπέστησαν τα τελευταία δύο χρόνια.

Η υποβάθμιση από τη S&P βυθίζει τις αγορές

Σύννοδος κορυφής στις 10 Μαΐου για την έγκριση του σχεδίου στήριξης

Στην κατηγορία των ομολόγων που στην αρχή της αγοράς αποκαλούνται «σκουπίδια» (junk bonds) υποβάθμισε τους ελληνικούς τίτλους ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Standard & Poor's, προκαλώντας νέα άνοδο των spreads, αλλά ισχυρές πιέσεις στο ελληνικό και στα ξένα χρηματιστήρια καθώς και στο ευρώ. Αρνητικά επέδρασαν και τα σενάρια περί αναδιάρθρωσης του χρέους, που διαψεύστηκαν ωστόσο κατηγορηματικά από την Ελλάδα, το ΔΝΤ, την Κομισιόν και τη Γερμανία. Πάντως, ο επικεφαλής αναλυτής της Deutsche Bank μιλώντας φάνηκε να φλερτάρει με την ιδέα, λέγοντας ότι οι τράπεζες και οι επενδυτές θα πρέπει να αναλάβουν κάποιο μέρος

του κόστους διάσωσης της Ελλάδας. Η S&P υποβάθμισε χθες και την Πορτογαλία, τα spreads της οποίας αυξάνονται συνεχώς το τελευταίο διάστημα, όπως και αυτά της Ιρλανδίας, της Ισπανίας και της Ιταλίας. Αντιμέτωπη με το ενδεχόμενο μιας ταχείας και ανεξέλεγκτης επέκτασης της κρίσης, η Ε. Ε. ετοιμάζει τις διαδικασίες έγκρισης του σχεδίου στήριξης της Ελλάδας, συγκαλώντας έκτακτη σύνοδο κορυφής στις 10 Μαΐου. Την ίδια ημέρα θα εγκρίνει το σχέδιο και το Δ. Σ. του ΔΝΤ. Η Ελλάδα και οι εμπειρογνώμονες της τριόικας (ΔΝΤ, Κομισιόν, ΕΚΤ) αναμένεται να έχουν καταλήξει σε οριστική συμφωνία για το σχέδιο έως το Σαββατοκύριακο. **Σελ. 22**

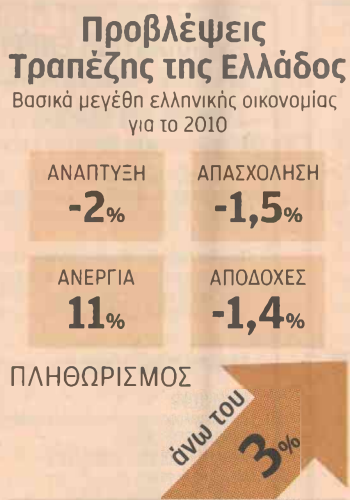
Επιμένουν στα σκληρά μέτρα οι ελεγκτές ΔΝΤ - ΕΚΤ - Ε.Ε.

Το ενδεχόμενο κατάργησης του 14ου και του 13ου μισθού στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα και αύξησης του ποσοστού ομαδικών απολύσεων άφησε χθες ανοικτό ο υπουργός Οικονομικών, μιλώντας στο Mega. Εμμέσως πλην σαφώς ο κ. Παπακωνσταντίνου προέδρασε για αποδοχή ριζικών αλλαγών στην εργατι-

κή νομοθεσία, καθώς δεν απέκλεισε κανένα από τα πρόσθετα μέτρα που έχει θέσει στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης το ΔΝΤ. Από την πλευρά του ο Σύλλογος Ελλήνων Βιομηχανιών (ΣΕΒ) τάχθηκε κατά των μειώσεων μισθών στον ιδιωτικό τομέα, σημειώνοντας όμως ότι δεν υπάρχουν περιθώρια για αυξήσεις. **Σελ. 24**

«Ο μηχανισμός στήριξης διασφαλίζει τις καταθέσεις» Επιπλέον μέτρα ύψους 2,4 δισ. ζήτησε για φέτος ο Γ. Προβόπουλος, ώστε να μειωθεί το έλλειμμα κατά 5%

Η ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης της Ε. Ε. με τη συμμετοχή του ΔΝΤ δημιουργεί πρόσθετη σιγουριά για τις εγχώριες καταθέσεις, είπε χθες ο διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος (ΤτΕ) Γιώργος Προβόπουλος, τονίζοντας ότι προσφέρει πρόσθετη εξασφάλιση. Παρουσιάζοντας την ετήσια έκθεση της Τραπέζης της Ελλάδος, ο κ. Προβόπουλος ζήτησε μεταρρυθμίσεις εδώ και τώρα σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας ώστε να καταστεί διατηρήσιμη η μείωση του χρέους τα επόμενα χρόνια. Για το 2010 ζήτησε επι-

πλέον μέτρα, ύψους 2,4 δισ. ευρώ, προκειμένου να μειωθεί το έλλειμμα κατά 5%. Η ΤτΕ εκτιμά πως το δημόσιο χρέος θα σταθεροποιηθεί το 2014 στο 134,5% του ΑΕΠ. Για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, η έκθεση υπογραμμίζει ότι οι συγχωνεύσεις στον τραπεζικό τομέα είναι αναπόφευκτες σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Στις άμεσες προτεραιότητες θέτει η ΤτΕ και τη μάχη κατά της διαφθοράς. Όπως επισήμανε ο διοικητής της ΤτΕ, το Δημόσιο θα είχε όφελος 19 δισ. ευρώ αν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί κατάφεραν να καταπολεμήσουν τη διαφθορά που υπάρχει στη χώρα μας. **Σελ. 24**

«Είναι ιστορικές οι ευθύνες που οφείλουμε όλοι να αναλάβουμε μπροστά στη μεγάλη πρόκληση» δήλωσε χθες ο διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος, Γ. Προβόπουλος.

Μια σκηνή πίσω, μονίμως...

Στο ΠΑΣΟΚ πάντα είχαν ένα θέμα με τον χρόνο. Από συστάσεως του Κινήματος. Αυτή τη φορά, απλώς, το παράκαναν. Σε επίπεδο τακτικής, αν επιχειρήσει κανείς μια μικρή αναδρομή στους τελευταίους έξι κρίσιμους όσο και μοιραίους μήνες, θα διαπιστώσει ότι η κυβέρνηση αντιδρούσε πάντα με μια «διαφορά φάσης». Και τώρα το πληρώνει (μαζί και όλοι εμείς οι υπόλοιποι). Προσέξτε:

Α) Τον περασμένο Νοέμβριο-Δεκέμβριο, όταν όλοι όσοι γνώριζαν την κατάσταση της οικονομίας, μέσα κι έξω από την Ελλάδα, ζητούσαν -σχεδόν παρακαλούσαν- από τον πρωθυπουργό να προχωρήσει στην άμεση λήψη μέτρων, εκείνος αγέρωχα τους απαντούσε ότι «είναι επικεφαλής σοσιαλιστικής κυβέρνησης» και ότι θα απαντούσε στην κρίση «με την πράσινη ανάπτυξη», κάνοντας τους υπόλοιπους να κοκκινίζουν από τον θυμό. Σύντομα η «πράσινη ανάπτυξη» κάθηκε από τον ορίζοντα κι από το λεξιλόγιο του πρωθυ-

Οι «άλλοι» απέναντι έχουν βγάλει ήδη το πιστόλι κι ετοιμάζονται να πυροβολήσουν. Κι εμείς ψάχνουμε για τις σφαίρες. Βρισκόμαστε, δηλαδή, πάντα μια σκηνή πίσω. Ε, για να προβλέψετε τη συνέχεια, δεν θέλει και πολλή φαντασία...

πουργού, αλλά μαζί κάθηκε και πολύτιμος χρόνος, που δεν ανακτάται με τίποτα.

Β) Λίγο μετά, όταν όλοι του επισήμαιναν να προσέχει τις «παρέες» του, που είναι αποδεδειγμένα κακές, συναντούσε δις τον νούμερο 2 της Goldman Sachs (σ.σ. χωρίς να έχει διευκρινιστεί μέχρι σήμερα ποιος τους έφερε σε

επαφή· κάτι που θα είχε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον). Όταν ο διπλός ρόλος της Goldman Sachs αποκαλύφθηκε, ήταν επίσης πολύ αργά. Τα spreads είχαν πάρει τον δρόμο χωρίς επιστροφή, εκεί γύρω στα μέσα Δεκεμβρίου με αρχές Ιανουαρίου.

Γ) Όταν στο Μέγαρο Μαξίμου άρχισαν να αντιλαμβάνονται τον κίνδυνο, άρχισαν να παίζουν με τις λέξεις και τις απειλές, νομίζοντας ότι είναι σε θέση να εκβιάζουν τις Βρυξέλλες, το Βερολίνο και όποιον άλλον: «Αν δεν μας δώσετε βοήθεια (σ.σ. χωρίς, όμως, να τη ζητήσουμε), τότε θα πάμε στο ΔΝΤ». Παράλογα πράγματα, δηλαδή. Η απάντηση ήταν άμεση, «πληρωμένη» και καταστροφική: «Να πάτε και φεύγοντας αφήστε το ευρώ στην πόρτα».

Δ) Τα spreads βρίσκονταν πλέον εκτός ελέγχου και στην κυβέρνηση, αντιλαμβανόμενοι ότι «αν αργήσουμε κι άλλο καταστρεφόμαστε», κάνουν την επόμενη καθυστερημένη όσο και λανθασμένη κίνηση. Αρχίζουν να πιέζουν για

τη σύσταση ενός μηχανισμού διάσωσης της οικονομίας από ΔΝΤ κι Ευρωζώνη, χωρίς να πιέζουν παράλληλα και για την ανάγκη άμεσης ενεργοποίησής του, εφαρμόζοντας την υποτιθέμενη πολιτική «του ποτολιού πάνω στο τραπέζι». Οι αγορές, ούτε που... ιδρώνουν και οδηγούν τα spreads σε νέα ρεκόρ.

Ε) Στο οικονομικό επιτελείο καταλαβαίνουν, πάντα με τη γνωστή «διαφορά φάσης», ότι «το όπλο πρέπει να είναι και γεμάτο». Και τρέχουν να προλάβουν για να το γεμίσουν. Εκεί ακριβώς βρισκόμαστε τώρα. Οι «άλλοι» απέναντι (πείτε τους κερδοσκόπους, πείτε τους ραντιέρηδες, πείτε τους τοκογλύφους, πείτε τους όπως θέλετε) έχουν βγάλει ήδη το πιστόλι από τη θήκη κι ετοιμάζονται να πυροβολήσουν. Κι εμείς ψάχνουμε για τις σφαίρες. Βρισκόμαστε, δηλαδή, πάντα μια σκηνή πίσω. Ε, για να προβλέψετε τη συνέχεια, δεν θέλει και πολλή φαντασία...

gmantelas@kathimerini.gr

Τριπλό χτύπημα από Standard & Poor's στους ελληνικούς τίτλους

Υποβάθμιση στην κατηγορία των «σκουπιδιών» – Σε υψηλά 12ετία το κόστος δανεισμού

Του ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Σε τριπλή υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας προχώρησε χθες ο διεθνής οίκος Standard & Poor's (S&P), ρίχνοντας την ελληνική οικονομία στην κατηγορία των «σκουπιδιών» (junk). Μία εξέλιξη που σε συνδυασμό με το ότι στην αγορά «φουντώνουν» τα σενάρια περί αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους, οδήγησαν και χθες το κόστος δανεισμού του Δημοσίου σε νέα ιστορικά υψηλά επίπεδα των τελευταίων 12 ετών.

Η αντίδραση της κυβέρνησης ήταν άμεση. Ο υπουργός Οικονομικών Γ. Παπακωνσταντίνου δήλωσε χθες ότι η Ελλάδα δεν θα χρεοκοπήσει και θα εκταμιεύσει από τον μηχανισμό στήριξης τα κεφάλαια που χρειάζεται, νωρίτερα από τις 19 Μαΐου. Διαβεβαίωσε, μάλιστα, ότι αυτό θα γίνει ακόμα και αν δεν καταβάλλει την οικονομική της συμμετοχή η Γερμανία, ενώ σημείωσε ότι «είναι απολύτως αδιανόητο να μπλοκάρει η Γερ-

μανία τον μηχανισμό». Ταυτόχρονα, απέρριψε κάθε ενδεχόμενο αναδιάρθρωσης του χρέους και σημείωσε με νόημα ότι «είναι σημαντικό και το συνολικό ποσό που θα ανακοινωθεί και το πακέτο μέτρων να είναι πειστικά», ώστε να ξέρουν οι αγορές ότι δεν υπάρχει ανάγκη πρόσβασης σε αυτές. Μάλιστα, συ-

Ανοιχτό το ενδεχόμενο νέας υποβάθμισης αφήνει ο διεθνής οίκος.

μπλήρωσε πως μπορεί η Ευρώπη να άρνησε να αναλάβει δράση, αλλά στο νήμα θα διαφυλάξει το κοινό νόμισμα, ενώ εκτίμησε ότι «άνετα» μέχρι την ερχόμενη Κυριακή θα έχει «κλείσει» η συμφωνία με Ευρώπη και ΔΝΤ.

Επίσης, ο υπουργός ξεκαθάρισε ότι οι καταθέσεις των πολιτών στις τράπεζες «είναι απολύτως εγ-

χυμένες» και ότι είναι «καζά» πράγματα αυτά που ακούγονται σχετικά με την επιβολή πλαφόν στις αναλήψεις.

Χθες, η S&P ανακοίνωσε ότι βαθμολογεί την Ελλάδα με «BB+» από «BBB+», εξαιτίας της νέας και χειρότερης εκτίμησης του οίκου σχετικά με πολιτικές, οικονομικές και δημοσιονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση στην προσπάθειά της να θέσει το δημόσιο χρέος σε διατηρήσιμη πτωτική τροχιά. Παράλληλα, η S&P θεωρεί ότι σε περίπτωση που η Ελλάδα πτωχεύσει, τότε οι πιστωτές της θα λάβουν το 30-50% της αξίας των ελληνικών ομολόγων που έχουν στην κατοχή τους αυτή τη στιγμή.

Μάλιστα, ο οίκος αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο νέας υποβάθμισης. Αυτό θα εξαρτηθεί από το εάν «αποδυναμωθεί η δυνατότητα της κυβέρνησης να εφαρμόσει τα μέτρα και τις αλλαγές». Επίσης, προβλέπει ότι το δημόσιο χρέος θα φθάσει στο 124% του ΑΕΠ το 2010 και

Χώρες με ίδια αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας με την Ελλάδα

Παρέα με τριτοκοσμικές οικονομίες βρίσκεται πλέον η ελληνική, μετά την υποβάθμιση από τον οίκο S&P

Αξιολόγηση με BB+

- ✓ Αζερμπαϊτζάν
- ✓ Βιετνάμ
- ✓ Γουατεμάλα
- ✓ Ελλάδα
- ✓ Ινδονησία
- ✓ Κόστα Ρίκα
- ✓ Παναμάς
- ✓ ΠΓΔΜ
- ✓ Τουρκία
- ✓ Φιλιππίνες

ΠΗΓΗ: Standard & Poor's

Οι πιθανότητες χρεοκοπίας

Spread 10ετών ομολόγων*	Ελλάδα	46,07
824,54	Βενεζουέλα	43,65
839,23	Αργεντινή	43,15
670,2	Πακιστάν	36,61
554,83	Ουκρανία	32,08
348,95	Πορτογαλία	26,11
416,4	Ιράκ	25,79
427,37	Ντουμπάι	25,72
400,7	Ισλανδία	23,92
336,73	Λεττονία	20,95

* Διαφορά απόδοσης από τα αντίστοιχα γερμανικά, σε μονάδες βάσης

Πιθανότητα χρεοκοπίας % (CPD)

ΠΗΓΗ: CMA DataVision

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στο 131% του ΑΕΠ το 2011, ενώ το πραγματικό ΑΕΠ θα είναι στάσιμο έως το 2016.

Πάντως, χθες, στέλεχος του γερμανικού κόμματος των Χριστιανοδημοκρατικών ανέφερε ότι η καγκελάριος κ. Άγκελα Μέρκελ θα προτείνει τους πιστωτές της χώρας να δεχτούν την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους. Κάτι που διαψεύστηκε τόσο από τον κ. Παπακωνσταντίνου, όσο και από την Κομισιόν, το ΔΝΤ και τον ίδιο τον υπουργό Οικονομικών της Γερμανίας Β. Σόιμπλε.

Ωστόσο, οι παραπάνω εξελίξεις οδήγησαν χθες το spread των 10ε-

τών ομολόγων σε νέο αρνητικό ρεκόρ. Έφτασε στις 718 μονάδες βάσης (επιτόκιο περίπου 10,1%), ενώ στα 2ετή ομόλογα ξεπέρασε τις 1.500 μονάδες. Το 5ετές ασφάλιστρο κινδύνου (CDS) έναντι χρεοκοπίας της χώρας έφτασε στις 821 μονάδες, ενώ οι αγορές ελληνικών ομολόγων χθες ανήλθαν μόλις σε 5 εκατ. ευρώ.

Από την πλευρά της, σε νέα της έκθεση, η αμερικανική τράπεζα Citi αναφέρει ότι μία πτώχευση της Ελλάδας θα είναι «οικονομικότερη» για την Ευρώπη, από μία κατάρευση των γερμανικών και των γαλλικών τραπεζών.

Στις 10 Μαΐου η έκτακτη σύνοδος για έγκριση του μηχανισμού στήριξης

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ

Πίσση προς όλες τις πλευρές ασκεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να ολοκληρωθούν μέχρι το ερχόμενο Σαββατοκύριακο οι διαπραγματεύσεις για το κοινό πολυετές πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Ένωσης - Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και ελληνικής κυβέρνησης. Έτσι θα ανοίξει ο δρόμος για τη σύγκληση έκτακτου Συμβουλίου Eurogroup σε επίπεδο αρχηγών κρατών, πιθανότατα στις 10 Μαΐου, προκειμένου να εγκριθεί η ενεργοποίηση του μηχανισμού βοήθειας προς την Ελλάδα. Την ίδια ημέρα θα συνεδριάσει και το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ για να εγκρίνει το δικό του μερίδιο της χρηματοδότησης.

Η Κομισιόν στέλνει σήμα κινδύνου προκειμένου να δοθεί άμεσως λύση στην ελληνική κρίση, καθώς τα χρονικά περιθώρια έχουν στενέψει ασφυκτικά και οι αγορές πιέζουν όλο και περισσότερο τις υπόλοιπες αδύναμες οικονομίες της Ευρωζώνης. Ο επικεφαλής του ΔΝΤ κ. Ντομινίκ Στρος Καν προειδοποιεί σε γαλλική εφημερίδα ότι αν δεν δοθεί βοήθεια προς την Ελλάδα, η χώρα θα βρεθεί σε «αφόρητη κατάσταση». Χθες ο επίτροπος Οικονομικών και Νομι-

Ο επίτροπος Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων Ολι Ρεν.

ματικών Υποθέσεων κ. Ολι Ρεν ενημέρωσε τους υπόλοιπους επιτρόπους για την κατάσταση στην Ελλάδα και την πορεία των διαπραγματεύσεων με το ΔΝΤ, η οποία «εξελίσσεται καλά». Κοινοτική πηγή είπε ότι ο κ. Ρεν ενημέρωσε την Επιτροπή για τις δανειακές ανάγκες που πρέπει να καλύψει η Ελλάδα εντός του Μαΐου. Ο Ευρωπαίος επίτροπος εκτίμησε ότι εντός του Σαββατοκύριακου θα έχει επιτευχθεί συμφωνία στην Αθήνα για το πολυετές πρόγραμμα εξυγίανσης της ελληνικής οικονομίας. Το Βερολίνο έχει συνδέσει ρητώς την οικονομική βοήθεια προς την Ελλάδα με τη σύναψη «αξιόπιστης

συμφωνίας εξοικονόμησης πόρων» που θα έχει την έγκριση της Κομισιόν, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ. Ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες του πρακτορείου Ρόιτερς, σε έγγραφο της γερμανικής κυβέρνησης αναφέρεται ότι η πρώτη δόση του διεθνούς πακέτου βοήθειας προς την Ελλάδα θα καταβληθεί πριν από τις 19 Μαΐου. Η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με το ΔΝΤ θα ανοίξει τον δρόμο ώστε να εγκριθεί η χρηματοδότηση της Ελλάδας, μέσω διμερών δανείων, από τα Κοινοβούλια των κρατών-μελών που είναι υποχρεωμένα να πάρουν κοινοβουλευτική έγκριση. Η διαδικασία θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός της ερχόμενης εβδομάδας. Το τελικό βήμα στην όλη διαδικασία είναι η ομόφωνη έγκριση της παροχής δανείων από τα κράτη-μέλη που αναμένεται να συνέλθουν εκτάκτως τη Δευτέρα 10 Μαΐου.

Καθώς πλησιάζει η 19η Μαΐου, οπότε η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να αναζητήσει πόρους ύψους 8,5 δισ. ευρώ, η Κομισιόν εξετάζει όλο και πιο σοβαρά το ενδεχόμενο να χρειαστεί προεκταμίευση μέρους της βοήθειας. Ο κ. Ρεν φέρει να ενημερώσει την Επιτροπή ότι η Ελλάδα δεν αντιμετωπίζει μόνο πρόβλημα ρευστότητας, αλλά και φερεγγυότητας. Εκτίμησε ότι η ελληνική οι-

κονομία αναμένεται να βγει από το τούνελ το 2013-2014. Ο κ. Ρεν φέρει να ενημερώθηκε από τον Γερμανό υπουργό Οικονομικών κ. Βόλφγκανγκ Σόιμπλε για «μικρές θετικές εξελίξεις» σε κοινοβουλευτικό επίπεδο, ωστόσο η κατάσταση στη Γερμανία παραμένει ρευστή.

Σήμερα θα ενημερώσουν το γερμανικό Κοινοβούλιο για την ελληνική κρίση ο επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου κ. Ντομινίκ Στρος Καν και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ζαν Κλοντ Τρισέ. Το βασικό επιχείρημα με το οποίο ο κ. Μέρκελ θα προσπαθήσει να πείσει τους βουλευτές του κυβερνητικού συνασπισμού, αλλά και τα κόμματα της αντιπολίτευσης, να εγκρίνουν τη δανειοδότηση της Ελλάδας είναι ότι με αυτό τον τρόπο διασφαλίζουν τη σταθερότητα του ευρώ. Χθες ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος των Χριστιανοδημοκρατών κ. Φόλκερ Κάουτνερ δήλωσε ότι το γερμανικό Κοινοβούλιο ενδέχεται να αποφασίσει στις 7 Μαΐου, χωρίς ωστόσο να δεσμευτεί.

Χθες ο πρόεδρος της Κομισιόν κ. Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο φέρει να εξέφρασε σοβαρή ανησυχία για αυξημένο κίνδυνο εξάπλωσης της ελληνικής δημοσιονομικής κρίσης και στην Πορτογαλία.

Μονόδρομος οι μεταρρυθμίσεις

Το μάθημα από την ελληνική κρίση είναι «η ανάγκη για μεταρρυθμίσεις», δήλωσε χθες από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Ε. Κ.) ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) Λουκάς Παπαδήμος. Ο κ. Παπαδήμος διαβεβαίωσε τα μέλη της Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων του Ε. Κ. ότι «δεν θα υπάρξουν δυσκολίες» όσον αφορά το κοινό πρόγραμμα στήριξης της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). «Είναι θεμελιώδους σημασίας να προσδιοριστούν –μέσω του προγράμματος που επεξεργάζεται η Ε. Ε., η ΕΚΤ και το ΔΝΤ μαζί με τις ελληνικές αρχές– συγκεκριμένα δημοσιονομικά μέτρα και διαρθρωτικές αλλαγές που θα αντιμετωπίσουν τη ρίζα των δημοσιονομικών ανισορροπιών και διαρθρωτικών αδυναμιών της Ελλάδας, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και να βελτιωθεί η διεθνής ανταγωνιστικότητα της χώρας».

Και την Πορτογαλία υποβάθμισε η S&P

Η «ελληνική ασθένεια» μεταδίδεται με καταγιγιστικούς ρυθμούς στους θεωρούμενους ως αδύναμους κρίκους της Ευρωζώνης με επόμενο θύμα την Πορτογαλία. Χθες ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Standard & Poor's υποβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Πορτογαλίας από το A+ στο A- (μακροπρόθεσμο χρέος) και από το A-1 στο A-2 (βραχυπρόθεσμο), προκαλώντας εκτίναξη των spread σε πολλά ευρωπαϊκά ομόλογα. Το ευρώ είχε προσωρινά υποχωρήσει στα 1,3229 δολάρια και μετά διαμορφώθηκε στο 1,3234 δολάρια.

Η S&P προειδοποίησε την Πορτογαλία ότι δεν αποκλείεται περαιτέρω υποβάθμιση, εάν η δημοσιονομική προσαρμογή υστερήσει των προσδοκιών ή εάν επιταθεί η αβεβαιότητα για τη ρευστότητα στα κρατικά ταμεία. Επαναλαμβάνοντας ως ένα βαθμό τις εκτιμήσεις που είχαν διατυπώσει για την ελληνική οικονομία τα στελέχη της S&P χαρακτήρισαν εξαιρετικά αδύναμα τα δημοσιονομικά της Πορτογαλίας ανεξαρτήτως των σημαντικών μεταρρυθμίσεων των τελευταίων χρόνων.

Χθες το spread στα πορτογαλικά πενταετή ομόλογα εκτινάχθηκε στις 370,3 μονάδες βάσης, δηλαδή σε επίπεδα ρεκόρ, ενώ στα δεκαετή έφθασε στις 278 μονάδες βάσης από τις 230 τη Δευτέρα και έναντι

77,50 μ.β στις 4 Ιανουαρίου. Η απόδοση των διετών έφθασε το 5%. Στην περίπτωση των ισπανικών ομολόγων τα spread των δεκαετών διαμορφώθηκαν στις 110,4 μονάδες βάσης έναντι 100,8 προχθές και 58,40 τον Ιανουάριο. Τα ιταλικά διετή ενισχύθηκαν κατά 31 μονάδες βάσης, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη άνοδο από τον Φεβρουάριο. Στα διετή κρατικά ομόλογα της Ιρλανδίας το spread ενισχύθηκε 75 μ.β., ενώ στα δεκαετή ανήλθε κατά 56 μ.β. το τελευταίο δεκαπενθήμερο και χθες διαμορφώθηκε στις 190 μ.β., επίπεδα-ρεκόρ από τις αρχές του 2010.

Πάντως, ο επικεφαλής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Χρέους της Ιρλανδίας, Τζον Κόριγκαν, δήλωσε ότι η χώρα του μπορεί εύκολα να αντεπεξέλθει στον αντίκτυπο της ελληνικής κρίσης. Χθες, στην προθεσμιακή αγορά των γερμανικών ομολόγων υπήρξε άνοδος, ενώ για πρώτη φορά μετά τον Μάρτιο 2009 η απόδοση των 10ετών γερμανικών ομολόγων υποχώρησε προσωρινά κάτω του 3%. Αναλυτές επισημαίνουν ότι οι αγορές στοιχηματίζουν ήδη στην ελληνική χρεοκοπία. Στη γραμμή του πυρός παρατάσσονται, επιπλέον, οι Πορτογαλία, Ισπανία και Ιρλανδία, αλλά οι Γερμανοί δεν φαίνεται να συνειδητοποιούν τον κίνδυνο του φαινομένου «ντόμινο».

REUTERS, AP

Στο μικροσκόπιο του κλιμακίου ο ΟΣΕ

Εντυπωσιακά διαβασμένοι και με αυστηρότατο ύφος, χωρίς όμως ακόμα να απευθύνουν υποδείξεις, εμφανίστηκαν χθες τα μέλη του μεικτού κλιμακίου Ε. Ε., ΕΚΤ και ΔΝΤ ενώπιον γενικών γραμματέων της πλειονότητας των ελληνικών υπουργείων. Ιδιαίτερη επιμονή έδειξαν τα μέλη του μεικτού κλιμακίου στο θέμα του ΟΣΕ, που σημειώνεται ότι μετρά σήμερα συσσωρευμένο χρέος σχεδόν 10 δισ. ευρώ. Ειδικότερα, επέμειναν στις λεπτομέρειες του σχεδίου εξυγίανσης, στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του, ενώ δεν παρέλειψαν να ρωτήσουν ευθέως τι σκοπεύει να κάνει η ηγεσία του υπουργείου Υποδομών με το υπέρογκο χρέος του Οργανισμού. Το επικαιροποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης του ΟΣΕ φαίνεται ότι θα δημοσιοποιηθεί έως τον Ιούνιο, ενώ ενδιαφέρον έδειξαν τα μέλη του κλιμακίου για τον συντάκτη του σχεδίου (αν ανατέθηκε σε κάποια εταιρεία δηλαδή ή αν καταρτίστηκε από τις υπηρεσίες του υπουργείου Υποδομών). Από το μικροσκόπιο των μελών του κλιμακίου φυσικά δεν ξέφυγε και το θέμα της απελευθέρωσης των κλειστών επαγγελματιών. Στο επίκεντρο της σύσκεψης βρέθηκαν και οι αστικές συγκοινωνίες, για τις οποίες ζητήθηκαν ακριβείς οικονομικές καταστάσεις αλλά και οι προθέσεις της κυβέρνησης για τον εξορθολογισμό των ελλειμμάτων τους. Συζητήθηκε και ο τρόπος υλοποίησης της συγχώνευσης των πέντε φορέων σε δύο (ΗΣΑΠ – μετρό – τραμ και ΗΛΠΑΠ – ΕΘΕΛ).

Η κρίση προϋποθέτει πολυετή και επίμονη προσπάθεια

Η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει μια βαθιά, δομική και πολύπλευρη κρίση – Η έξοδος απαιτεί ρήξη με το παρελθόν, σύμφωνα με την ΤτΕ

Κύρια χαρακτηριστικά της κρίσης είναι το μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα, το τεράστιο χρέος και η συνεχής διάβρωση της ανταγωνιστικής θέσης της χώρας. Τα προβλήματα αυτά προϋπήρχαν της διεθνούς κρίσης του 2008 και ήταν αναπόφευκτο, χωρίς τολμηρές και αποφασιστικές παρεμβάσεις, να οδηγήσουν, αργά ή γρήγορα, σε αδιέξοδο. Καθώς οι παρεμβάσεις αυτές δεν έγιναν, η κατάσταση επιδεινώθηκε. Παράλληλα, η διεθνής κρίση μεγέθυνε τις συσσωρευμένες επιπτώσεις των χρόνιων αδυναμιών και επιτάχυνε την πτωτική πορεία της οικονομίας. Αποτέλεσμα είναι η σημερινή κατάσταση που αποτυπώνεται στα δίδυμα ελλείμματα και στα δίδυμα χρέη, στη

Η ύφεση επεκτάθηκε το 2009 σε όλους τους παραγωγικούς τομείς, επηρέασε αρνητικά την απασχόληση και διεύρυνε την ανεργία.

στενή διασύνδεση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους με το εξωτερικό έλλειμμα και χρέος.

Η σημερινή κρίση δεν αντανakλά απλώς μια παροδική, πτωτική, φάση του οικονομικού κύκλου. Και βέβαια δεν αποτυπώνεται μόνο στο δημόσιο τομέα και στο ανησυχητικό έλλειμμα ανταγωνιστικότητας. Αφορά το σύνολο της οικονομίας, τις δομές της, τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές που κυριάρχησαν επί σειρά ετών, το στρεβλό μοντέλο ανάπτυξης που ακολουθήσαμε. Αυτό σημαίνει ότι η κρίση δεν επιδέχεται βραχυχρόνιες θεραπείες. Προϋποθέτει, αντίθετα, επίμονη και συστηματική προσπάθεια: μια προσπάθεια μακρά, συντεταγμένη και ρηξικέλευθη. Μακρά, γιατί η αλλαγή των δομών που μας οδήγησαν εδώ θα είναι ένα έργο επίπονο που δεν είναι εύκολο να πραγματοποιηθεί σύντομα. Συντεταγμένη, για να εξασφαλίσουμε την ομαλή συνέχεια, με ελαχιστοποίηση των κραδασμών. Ρηξικέλευθη, γιατί δεν μπορούμε να λύσουμε τα σημερινά προβλήματα, αν συνεχίσουμε να σκεφτόμαστε με τον ίδιο τρόπο που σκεφτόμασταν όταν τα δημιουργούσαμε. Η υπέρβαση της κρίσης προϋποθέτει, με άλλα λόγια, ρήξη με το παρελθόν.

Δυσοίωνες προβλέψεις

Η Τράπεζα της Ελλάδος είχε προειδοποιήσει εγκαίρως για τη σοβαρότητα της κατάστασης. Στις εκθέσεις της τονιζόταν ότι οι μακροοικονομικές ανισορροπίες θα διογκώνονταν όσο χειρότερευε η διεθνής συγκυρία. Διατυπωνόταν, επίσης, σαφής προειδοποίηση για το ενδεχόμενο της διόγκωσης του κόστους δανεισμού. Ταυτόχρονα, υπογραμμιζόταν ότι έπρεπε να μεταδοθεί με σαφήνεια στις αγορές το μήνυμα ότι η Ελλάδα είναι αποφασισμένη να εφαρμόσει ένα πολυετές σχέδιο ουσιαστικής δημοσιονομικής εξυγίανσης και τολμηρών διαρθρωτικών αλλαγών.

Οι εξελίξεις που ακολούθησαν επιβεβαίωσαν τις δυσοίωνες προβλέψεις. Η οικονομία έχει εισέλθει σε φαύλο κύκλο και δημιουργήθηκε πρωτοφανής αβεβαιότητα, που προκάλεσε μια σειρά υποβαθμίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας. Αυτές οδήγησαν σε μεγάλη διεύρυνση των περιθωρίων επιτοκίου, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους δανεισμού και εξυπηρέτησης του χρέους του Δημοσίου. Η κατάσταση αυτή, στο βαθμό που παρατείνεται, επιδεινώνει τη δημοσιονομική θέση της χώρας, δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο τη δημοσιονομική προσαρμογή, έχει σοβαρές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία και στο τραπεζικό σύστημα και ανατροφοδοτεί το κλίμα αβεβαιότητας, ασκώντας μια γενικότερη παραλυτική επίδραση. Μοναδική διέξοδος είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, με τη δραστική μείωση του ελλείμματος και του χρέους και την ανάκτηση της απωλεσθείσας ανταγωνιστικότητας.

Η κρίση της ελληνικής οικονομίας εξελίσσεται σε ένα διεθνές περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από υψηλή αβεβαιότητα, παρά τις ενδείξεις ανάκαμψης που υπάρχουν. Η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, που διακρίνεται μέχρι στιγμής από ασταθή βηματισμό, έχει στηριχθεί αφενός στην άσκηση διευκολυντικής νομισματικής πολιτικής και αφετέρου σε επεκτατικές δημοσιονομικές πολιτικές, οι οποίες όμως τώρα επαυξάνουν τους κινδύνους για τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Οι κίνδυνοι αυτοί στις ανεπτυγμένες οικονομίες επιτείνονται από: **(α)** τη μεγάλη αύξηση των δημόσιων ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους, **(β)** τις δυσμενείς δημογραφικές προοπτικές λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και **(γ)** τις εκτιμήσεις ότι δεν πρέπει να αναμένεται σύντομα επάνοδος της δυναμικής παραγωγής και

της απασχόλησης στα προ της κρίσης επίπεδα. Πρόσθετους κινδύνους συνεπάγεται και το γεγονός ότι τα δημόσια οικονομικά είναι εκτεθειμένα σε διαταραχές που πηγάζουν από τις αγορές. Η αβεβαιότητα για τη χρονική κλιμάκωση και την ένταση των «πολιτικών εξόδου» από τα μέτρα δημοσιονομικής ώθησης πέζει ανοδικά τα περιθώρια επιτοκίου των κρατικών ομολόγων. Αναμένεται λοιπόν ότι στις ανεπτυγμένες χώρες τα επιτόκια χρηματοδότησης του δημόσιου χρέους θα αυξηθούν, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι χαμηλότερος απ' ό,τι πριν από την κρίση. Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων αυτών και του ρυθμού ανάπτυξης, τόσο μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή θα απαιτηθεί για να ανακοπεί η ανοδική τάση του λόγου του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Γι' αυτό απαιτείται να γίνουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να ενισχυθεί ο δυναμικός ρυθμός ανάπτυξης. Όπως είναι φανερό, όλες αυτές οι επισημάνσεις ισχύουν κατά μείζονα λόγο για την Ελλάδα.

Επιδείνωση των προοπτικών

Η κρίση που διέρχεται σήμερα η ελληνική οικονομία αποτυπώνεται στην ραγδαία υποχώρηση των βασικών οικονομικών μεγεθών και στην επιδείνωση των προοπτικών.

1 Αφετηρία των ιδιαίτερα δυσμενών εξελίξεων ήταν ο εκτροχιασμός των δημοσιονομικών μεγεθών. Το 2008 και το 2009 η κατάσταση χειροτέρευσε και το 2009 το έλλειμμα, όπως εγκαίρως είχε προειδοποιήσει η Τράπεζα της Ελλάδος, διαμορφώθηκε σε διψήφιο ποσοστό του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα τελευταία αναθεωρημένα στοιχεία, το έλλειμμα το 2009 φθάνει το 13,6% του ΑΕΠ.

2 Το Δημόσιο χρέος διαμορφώθηκε το 2009 στο 115,1% του ΑΕΠ, το υ-

Ο διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος, Γ. Προβόπουλος, παρουσίασε την ετήσια έκθεση για την ελληνική οικονομία.

ψηλότερο στη ζώνη του ευρώ μετά από εκείνο της Ιταλίας. Σύμφωνα δε με προβολές βάσει εύλογων παραδοχών, η άνοδος θα συνεχιστεί και ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ θα τείνει να σταθε-

ροποιηθεί σε πολύ υψηλά επίπεδα (130%) μόλις το 2014. Αν μάλιστα το χρέος του 2009 τελικά αναθεωρηθεί στο 120% ή 122% του ΑΕΠ –ενδεχόμενο που αναφέρει η Eurostat– θα πρέ-

πει αυτή η προβολή να αναθεωρηθεί επί το δυσμενέστερο.

Τα δημόσια ελλείμματα και το χρέος είναι βεβαίως υψηλά και σε άλλες χώρες του κόσμου, οι οποίες όμως, σε αντίθεση με την Ελλάδα, χρηματοδοτούνται κυρίως από την εγχώρια αποταμίευση. Στην Ελλάδα η ακαθάριστη εθνική αποταμίευση, δημόσια και ιδιωτικά μαζί, μόλις ξεπερνούσε το 5% του ΑΕΠ το 2009. Η υστέρηση της εθνικής αποταμίευσης οφείλεται κατά κύριο λόγο στα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα, αλλά και στην ταχεία αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης τα τελευταία χρόνια.

Η χαμηλή αποταμίευση δεν επαρκεί για να χρηματοδοτηθεί το δημόσιο χρέος από εγχώριες πηγές, με αποτέλεσμα να διογκώνονται το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και το εξωτερικό χρέος. Ετσι, το δημοσιονομικό πρόβλημα συμπλέκεται με εκείνο του εξωτερικού ελλείμματος και χρέους και τα «δίδυμα» ελλείμματα αναδεικνύονται ως η κύρια πηγή που τροφοδοτεί έναν επικίνδυνο φαύλο κύκλο.

3 Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2008 έφθασε το 14,6% του ΑΕΠ και, μετά από παροδική υποχώρηση το 2009 στο 11,2% του ΑΕΠ, το πρώτο δίμηνο του 2010 έχει αρχίσει να διευρύνεται και πάλι. Το υψηλό εμπορικό έλλειμμα οφείλεται άμεσα στην απώλεια ανταγωνιστικότητας, η οποία από το 2001 μέχρι σήμερα έχει υπερβεί το 20%. Εκτιμάται εξάλλου ότι, με βάση τις σχετικές τιμές καταναλωτή αλλά και με βάση το σχετικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος η μείωση της ανταγωνιστικότητας είναι πιθανό να συνεχιστεί και το 2010.

4 Η πραγματική οικονομία έχει εισέλθει από το 2009 σε ύφεση. Το ΑΕΠ συρρικνώθηκε πέρυσι κατά 2%, επη-

ραζόμενο, κυρίως από τη μεγάλη πτώση των επενδύσεων, αλλά και της ιδιωτικής κατανάλωσης και των εξαγωγών. Στην τελευταία έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος για τη Νομισματική Πολιτική, το Μάρτιο, είχε εκτιμηθεί ότι η μείωση του ΑΕΠ θα είναι εφέτος της τάξεως του 2%. Η πρόβλεψη αυτή υπό τις παρούσες συνθήκες υπόκειται σε μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας, ενώ ισχυρές εμφανίζονται οι πιθανότητες για ακόμη μεγαλύτερη υποχώρηση.

5 Η ύφεση επεκτάθηκε το 2009 σε όλους τους παραγωγικούς τομείς, επηρέασε αρνητικά την απασχόληση και διεύρυνε την ανεργία. Η συνολική απασχόληση μειώθηκε κατά 1,1%, ο αριθμός των απασχολούμενων μισθωτών μειώθηκε κατά 1,6% και το ποσοστό ανεργίας αναρριχήθηκε στο 9,5%. Για το 2010 προβλέπεται περαιτέρω πτώση της απασχόλησης, ενώ το ποσοστό ανεργίας θα προσεγγίσει το 11%.

6 Οι δυσμενείς εξελίξεις, κυρίως στα δημοσιονομικά μεγέθη, και ο κλονισμός της εμπιστοσύνης των αγορών επιβάρυναν εν τέλει και το τραπέζι-

Σύμφωνα με τα τελευταία αναθεωρημένα στοιχεία, το έλλειμμα το 2009 φθάνει το 13,6% του ΑΕΠ.

κό σύστημα. Ενώ σε πολλές άλλες χώρες η κρίση εκδηλώθηκε αρχικά στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και από εκεί μεταφέρθηκε στην πραγματική οικονομία, στην Ελλάδα η φορά είναι αντίθετη. Το τραπεζικό σύστημα κατέληξε να αντιμετωπίζει δυσχέρειες ρευστότητας, όταν η δημοσιονομική κρίση οδήγησε στην υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας, συνακόλουθα και των τραπεζών, περιορίζοντας την πρόσβασή τους στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Παράλληλα, η επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου των καταθέσεων, λόγω και της ύφεσης, επηρέασε την εγχώρια προσφορά δανειακών κεφαλαίων. Είναι αξιοσημείωτο ότι, παρά τα προβλήματα αυτά ο ετήσιος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα παρέμεινε θετικός καθ' όλη τη διάρκεια του 2009, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στη ζώνη του ευρώ, όπου υπήρξαν και περίοδοι αρνητικής μεταβολής. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα επέδειξε ισχυρές αντοχές στη διάρκεια της διεθνούς κρίσης, γεγονός στο οποίο συνετέλεσε και η παροχή άφθονης ρευστότητας από το Ευρωσύστημα με χαμηλό κόστος. Προϋποθέτει όμως για να διατηρήσει ο τραπεζικός τομέας αυτή την ανθεκτικότητά του και στο μέλλον, ιδιαίτερα εν όψει της σταδιακής απόσυρσης των έκτακτων μέτρων παροχής ρευστότητας, είναι η αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης, η οποία επηρεάζει τις λειτουργίες του, και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των αγορών στο μέλλον της οικονομίας.

Νέα δεδομένα

Ακόμη και τότε όμως, οι νέες συνθήκες που θα προκύψουν θα είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες στις οποίες λειτουργούσαν οι τράπεζες στο παρελθόν. Η αξιοποίηση των μέχρι σήμερα διδαγμάτων της κρίσης θα οδηγήσει σε αναμόρφωση του εποπτικού πλαισίου, την οποία επεξεργάζεται η Επιτροπή της Βασιλείας. Οφείλουν λοιπόν οι ελληνικές τράπεζες να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα με διορατικότητα, λαμβάνοντας υπόψη και τις κυοφορούμενες αυτές αλλαγές. Στην παρούσα φάση επιβάλλονται:

- η διατήρηση σημαντικών περιθωρίων κεφαλαίου, πάνω από τα ελάχιστα που καθορίζουν οι εποπτικοί κανόνες,
- ο σχηματισμός επαρκών προβλέψεων για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου,
- ο εξορθολογισμός των λειτουργικών εξόδων,
- η ευέλικτη και συνετή διαχείριση των διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησης
- και κυρίως η διαμόρφωση μιας μεσοπρόθεσμης στρατηγικής που θα προβλέπει, με ρεαλισμό και προνοητικότητα, συνεργασίες και συνενώσεις δυναμικών.

Τα υγιή χρηματοοικονομικά μεγέθη, η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων και η δημιουργία μεγαλύτερων και πιο εύρωστων σχημάτων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την ισχυροποίηση της ανθεκτικότητας των τραπεζών στις πιθανές αναταράξεις και την ομαλή πρόσβαση στις πηγές χρηματοδότησης. Θεωρώ ότι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα η αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα είναι αναπόφευκτη. Η Τράπεζα της Ελλάδος, από την πλευρά της, θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά και να παρεμβαίνει στις εξελίξεις, ώστε τα επόμενα δύσκολα βήματα να γίνουν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Οι προκλήσεις για την οικονομική πολιτική

Η οικονομική πολιτική μπροστά στις μεγάλες προκλήσεις προσανατολίστηκε σε αποφάσεις οι οποίες, αν εφαρμοστούν αποτελεσματικά και εμπλουτιστούν με τολμηρές διαρθρωτικές αλλαγές, θα θέσουν τις στέρεες βάσεις για τη σοβαρή και μακρά προσπάθεια που απαιτείται.

Οι μέχρι στιγμής αποφάσεις στοχεύουν κυρίως στη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των αγορών στο μέλλον της οικονομίας. Όσον αφορά τον πρώτο στόχο, τα συμπληρωματικά μέτρα που εξαγγέλθηκαν στις αρχές Μαρτίου βρίσκονται στη σωστή κατεύθυνση και κρίθηκαν θετικά από τα θεσμικά όργανα της Ε. Ε. Η αβεβαιότητα όμως και μετά την εξαγγελία των πρόσθετων μέτρων παρέμεινε ισχυρή. Οι αγορές εξακολούθησαν να τηρούν στάση αναμονής και επιφυλακτικότητας, όπως υποδηλώνει η μετέπειτα συνεχής άνοδος των περιθωρίων επιτοκίων.

Ελλείμμα εμπιστοσύνης

Η στάση αυτή των αγορών οφείλεται κατά βάση στο μεγάλο έλλειμμα εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία. Σ' αυτό όμως προστίθενται οι ανησυχίες ως προς την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, δύο παραμέτρους από τις οποίες θα εξαρτηθεί η απρόσκοπτη εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους στο μέλλον. Με άλλα λόγια, οι αγορές εξακολουθούν να εστιάζουν την προσοχή τους στη δυναμική του χρέους.

Με δεδομένες τις συνθήκες αυτές είναι ιδιαίτερα θετικό ότι η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε την ενεργοποίηση του μηχανισμού χρηματοδοτικής στήριξης. Εκτιμάται ότι η χρήση του μηχανισμού αυτού θα παίξει σημαντικό θετικό ρόλο στην υπέρβαση της κρίσης για τους ακόλουθους λόγους:

1 Βραχυχρόνια, εξασφαλίζει δανειακά κεφάλαια με σχετικά χαμηλό κόστος, αμβλύνει τις πιέσεις των αγορών και συμβάλλει στην εξομάλυνση των συνθηκών ρευστότητας και του τραπεζικού συστήματος.

2 Μεσοπρόθεσμα, η λειτουργία του μηχανισμού με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ επιβάλλει αυστηρότερη πειθαρχία στην τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, προσφέρει πολύτιμη τεχνογνωσία στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής και ενισχύει την εμπιστοσύνη των αγορών.

3 Μακροπρόθεσμα, το σχετικά χαμηλότερο κόστος δανεισμού μειώνει το ύψος των τόκων που θα επιβαρύνουν τις δημόσιες δαπάνες, διευκολύνοντας έτσι τη δημοσιονομική προσαρμογή.

Στόχος του μηχανισμού στήριξης είναι να διευκολύνει και να εξασφαλίσει την πραγματοποίηση δομικών αλλα-

γών, οι οποίες είναι απολύτως αναγκαίες και θα έπρεπε να είχαν πραγματοποιηθεί εδώ και πολλά χρόνια. Σε καμιά περίπτωση όμως δεν πρέπει η ύπαρξη του μηχανισμού να οδηγήσει σε εφησυχασμό και καλάρωση των προσπαθειών. Το κύριο βάρος παραμένει στην πολιτεία, που έχει ακέραιη την ευθύνη να πείσει ότι η οικονομία έχει εισέλθει αμετάκλητα σε νέα τροχιά. Η συντεταγμένη και συνεπής εφαρμογή των όσων έχουν εξαγγελθεί θα συμβάλει στη σταδιακή βελτίωση του κλίματος.

Για να αντιστρέψουμε οριστικά τις δυσμενείς τάσεις, πρέπει να υπερβούμε τον εαυτό μας και να εκπλήξουμε θετικά τις αγορές επιτυγχάνοντας βελτιώσεις μεγαλύτερες και από αυτές που έχουν προβλεφθεί. Συγκεκριμένα, θα έχει μεγάλη σημασία για

«Η σημερινή κρίση δεν μοιάζει σε τίποτα με όσα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, τουλάχιστον στη μεταπολεμική μας ιστορία».

το γενικότερο οικονομικό κλίμα, αν η δημοσιονομική εξυγίανση στο σκέλος των δαπανών προχωρήσει ακόμη περισσότερο από ό, τι μέχρι στιγμής προγραμματίζεται, ώστε να επιτευχθεί εφέτος μείωση του ελλείμματος μεγαλύτερη και του 5% του ΑΕΠ, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι το έλλειμμα του 2009 αναθεωρήθηκε σε 13,6% και μπορεί να αναθεωρηθεί περαιτέρω. Η προσαρμογή αυτή είναι εφικτή αν επιδιωχθούν, με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και ταχύτερο βηματισμό, ο περιορισμός της σπατάλης και η συγχώνευση ή και κατάργηση φορέων του δημόσιου τομέα, που δεν προσφέρουν πραγματικό έργο. Η μείωση των δαπανών είναι άλλωστε η αρμόζουσα επιλογή για την επίτευξη των φιλόδοξων δημοσιονομικών στόχων και για τα επόμενα δύο έτη, δεδομένου ότι ενδεχόμενη περαιτέρω αύξηση των φορολογικών συντελεστών θα είχε δυσμενέστερες συνέπειες στην οικονομική δραστηριότητα. Θα πετύχαινε δηλαδή αποτελέσματα αντίθετα από τα επιθυμητά: συρρίκνωση αντί αύξηση των εσόδων.

Η προτεινόμενη επιτάχυνση της δημοσιονομικής προσαρμογής ήδη από εφέτος, με περικοπή των δαπανών και εξορθολογισμό της λειτουργίας του δημόσιου τομέα θα εκπλήξει όντως θετικά τις αγορές και θα συμβάλει στην ταχύτερη αποκατάσταση της εμπιστοσύνης. Αυτό θα βοηθήσει να μειωθεί περαιτέρω το κόστος δανεισμού του Δημοσίου, με αλυσιδωτές εννοϊκές επιδράσεις στο κόστος δανεισμού των τραπεζών και κατ' επέκταση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. Η Ελλάδα μπορεί και πρέπει να εισέλθει το συντομότερο δυνατόν σ' ένα νέο ενάρετο κύκλο διαρκείας.

Σήμερα, η δημοσιονομική εξυγίαν-

ση είναι το πρώτο και σημαντικότερο όπλο για την ανάπτυξη. Αλλά μόνη της δεν αρκεί. Η απάντησή μας στην κρίση πρέπει να έχει διδυμη στόχευση, όπως διδυμες ήταν και οι αιτίες που μας οδήγησαν εδώ. Η δημοσιονομική εξυγίανση πρέπει δηλαδή να συνοδευθεί από μια συστηματική προσπάθεια για την ανάκτηση της απωλεσθείσας ανταγωνιστικότητας, με την επιδίωξη συγκεκριμένων ποσοτικών στόχων ετησίως. Στις παρούσες εξάλλου συνθήκες, το μοντέλο ανάπτυξης της χώρας δεν μπορεί να βασιστεί στην κατανάλωση, ιδιωτική και δημόσια, όπως έγινε δυστυχώς στο παρελθόν. Πρέπει, αντίθετα, να στηριχθεί στις επενδύσεις και τις εξαγωγές. Η ελληνική οικονομία, από τις πιο εσωστρεφείς στην Ευρώπη, πρέπει τώρα να ενισχύσει την εξωστρέφειά της. Αυτό όμως θα είναι αδύνατο αν δεν υπάρξει ουσιαστική αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας, με τολμηρές διαρθρωτικές αλλαγές. Στόχοι των αλλαγών αυτών πρέπει να είναι:

α. Ο αποπροσανατολισμός του παραγωγικού προτύπου με έμφαση σε δύο αλληλένδετα στοιχεία: πρώτον, τις επενδύσεις που αυξάνουν την παραγωγικότητα και, δεύτερον, τον εξαγωγικό προσανατολισμό.

β. Η ανταγωνιστική λειτουργία των αγορών προϊόντων και εργασίας, ώστε αφενός η εξέλιξη στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος να υποστηρίζει τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας και αφετέρου το κόστος αυτό να μη μεταφέρεται αδικαιολόγητα στις τελικές τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών.

γ. Η βελτίωση του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ασκείται η επιχειρηματική δραστηριότητα με την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, την εξάλειψη της διαφθοράς και τον εκσυγχρονισμό των λειτουργιών της δημόσιας διοίκησης.

δ. Η ταχεία και αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς.

ε. Η προώθηση της καθαρής ή «πράσινης» ανάπτυξης και η αλλαγή του σημερινού προτύπου παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας.

στ. Η αναβάθμιση της παιδείας και η ενθάρρυνση της καινοτομίας, της έρευνας και της επιχειρηματικότητας.

Ιστορικές οι ευθύνες

Οι αλλαγές που απαιτούνται είναι εξαιρετικά επείγουσες. Τα μεγάλα προβλήματα που επί τόσα χρόνια διστάσαμε να αντιμετωπίσουμε βρίσκονται τώρα μπροστά μας. Γι' αυτό είναι ιστορικές οι ευθύνες που οφείλουμε όλοι να αναλάβουμε μπροστά στη μεγάλη πρόκληση. Ο δρόμος για την έξοδο από την κρίση θα είναι μακρύς και δύσβατος. Θα χρειαστούν λοιπόν περισσότερες και μεγαλύτερες διάρκειας προσπάθειες από όλους. Η πορεία των επόμενων χρόνων θα προσδιοριστεί σε μεγάλο βαθμό από τον στόχο που θα επιλέξουμε και από την προ-

σπλώσή μας σ' αυτόν. Θέλουμε μια Ελλάδα εγκλωβισμένη σε μια ισορροπία χαμηλών δυνατοτήτων ή μια Ελλάδα σύγχρονη και δυναμική; Και επειδή ασφαλώς θέλουμε το δεύτερο, είναι βέβαιο ότι δεν μπορούμε πλέον να πορευθούμε με τις συνταγές του παρελθόντος, δηλαδή:

- με μωχική επιλογή του παρόντος εις βάρος του μέλλοντος,
- με καταναλωτική συμπεριφορά, στα όρια του ευδαιμονισμού, που υπερβαίνει κατά πολύ τις παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας,
- με επιλεκτική και κατά το δοκούν εφαρμογή των θεσμών και των νόμων,
- με μετάθεση των ευθυνών στους άλλους,
- με άρνηση κάθε προσπάθειας για οικοδόμηση συναίνεσης,
- με ιδεοληπτικές ερμηνείες της πραγματικότητας,
- με την απαίτηση της διατήρησης κεκτημένων που αντιστρατεύονται το συμφέρον της κοινωνίας στο σύνολό της,
- με κοντόφθαλμη επιδίωξη του εύκολου κέρδους στο βραχύτερο χρονικό διάστημα.

Όλα αυτά πρέπει να αλλάξουν, αν θέλουμε να ξεπεράσουμε την παρούσα βαθιά κρίση. Πρέπει τώρα να μετατοπίσουμε την έμφαση στο μέλλον και να πραγματοποιήσουμε με γρήγορο βηματισμό τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Η σημερινή κρίση δεν μοιάζει σε τίποτα με όσα γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, τουλάχιστον στη μεταπολεμική μας ιστορία. Και δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με λογικές άλλων εποχών. Η συνειδητοποίηση του μεγέθους των προβλημάτων από όλους μας θα συμβάλει στην οικοδόμηση της κοινωνικής συναίνεσης, που είναι αναγκαία στη δύσκολη πορεία που έχουμε μπροστά μας. Μια πορεία που θα στηρίξει τις αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας, διασφαλίζοντας έτσι την κοινωνική συνοχή.

Εδώ αναδεικνύεται ο σύνθετος ρόλος που αναλαμβάνει σήμερα η κυβέρνηση, η οποία καλείται, με επιμονή και αποτελεσματικότητα, να υπερβεί εμπόδια, να κάμψει αγκυλώσεις του παρελθόντος, να ανοίξει νέους δρόμους και να καταδείξει με πειστικότητα ότι το τελικό όφελος από τη μακρά προσπάθεια θα υπερβεί κατά πολύ το κόστος που καλούμεθα να καταβάλουμε στη διαδρομή.

Οι μέχρι σήμερα αποφάσεις της είναι επιδοφόρες, καθώς η οικονομική πολιτική στρέφεται σταδιακά προς αυτές τις κατευθύνσεις και επιχειρεί να χαράξει μια νέα πορεία. Στην πορεία αυτή θα πρέπει να έχει την υποστήριξη όλων.

Η διαδρομή θα είναι μακρά και επίπονη. Δεν υπάρχει όμως άλλη επιλογή. Έχουμε ιστορικό καθήκον να τη διανύσουμε έως το τέλος, επιστρατεύοντας δυνάμεις, ικανότητες και χαρίσματα που υπάρχουν σ' αυτή τη χώρα και έχουν αναδειχθεί σε άλλες περιόδους κρίσης στο παρελθόν, με θαυμαστά αποτελέσματα.

Επιτακτική η μείωση του ελλείμματος κατά 5% του ΑΕΠ φέτος

Νέα μέτρα για τον περιορισμό των δαπανών προτείνει ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος, Γ. Προβόπουλος

Τη λήψη νέων μέτρων περιορισμού των δαπανών ύψους 2,4 δισ. ευρώ, που θα οδηγήσουν σε μείωση του ελλείμματος φέτος κατά 5% του ΑΕΠ, ζητεί με την ετήσια έκθεσή του -που παρουσίασε χτες- ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος (ΤτΕ) Γ. Προβόπουλος. Ταυτόχρονα, θεωρεί ότι θα πρέπει να προχωρήσουν άμεσα οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και θα καταστήσουν ταυτόχρονα διατηρήσιμη την πορεία του χρέους, καθώς και οι αλλαγές σε ασφαλιστικό και αγορά εργασίας με έμφαση στον ιδιωτικό τομέα.

Στην έκθεση αναφέρεται ότι για να επανέλθει το χρέος στα επίπεδα του 2007 (95,7% του ΑΕΠ), θα πρέπει από το 2011 και για πέντε χρόνια να καταγράφεται πρωτογενές πλεόνασμα 5,4% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο. Αντιστοίχως, αν ο χρόνος προσαρμογής επεκταθεί στα 10 χρόνια, το πλεόνασμα θα πρέπει να είναι 2,8% του ΑΕΠ και για τα 20 χρόνια, 1,5% του ΑΕΠ. Η κατάσταση αυτή αναδεικνύει το πόσο επιτακτική είναι η ανάγκη να προχω-

ρήσουν οι απαραίτητες αλλαγές για να μπορέσει η Ελλάδα να εξέλθει της κρίσης, ενώ η εκτίμηση της ΤτΕ είναι ότι το δημόσιο χρέος θα σταθεροποιηθεί το 2014 στο 134,5% του ΑΕΠ.

«Οι αλλαγές που απαιτούνται είναι εξαιρετικά επείγουσες» δή-

Στα 19 δισ. ευρώ τον χρόνο ή 8% του ΑΕΠ υπολογίζεται η απώλεια δημοσίων εσόδων λόγω της διαφθοράς.

λωσε ο κ. Προβόπουλος και πρόσθεσε πως «είναι ιστορικές οι ευθύνες που οφείλουμε όλοι να αναλάβουμε μπροστά στη μεγάλη πρόκληση. Ο δρόμος για την έξοδο από την κρίση θα είναι μακρύς και δύσβατος. Θα χρειαστούν λοιπόν περισσότερες και μεγαλύτερες διάρκειας προσπάθειες από όλους».

Πάντως, ο κ. Προβόπουλος χαρακτήρισε ως «αναγκαία» τα μέτρα που ελήφθησαν φέτος, καθώς δεν υπάρχουν «μαγικές λύ-

σεις» για την ελληνική οικονομία, ενώ θεωρεί ότι ήταν «ιδιαίτερα θετικό ότι η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε την ενεργοποίηση του μηχανισμού χρηματοδοτικής στήριξης».

Για τη δημοσιονομική προσαρμογή, ο κ. Προβόπουλος προτείνει την περαιτέρω μείωση των δαπανών προσωπικού (μείωση μισθών ή απολύσεις), των δαπανών κοινωνικής ασφάλισης (συμπεριλαμβανομένων των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων λόγω Βαρέων και Ανθυγιεινών), καθώς και την κατάργηση ή συγκώνευση δημόσιων οργανισμών και φορέων. Επίσης, συστήνει την αναμόρφωση των συνταξιοδοτικών συστημάτων, τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και τον έλεγχο των δαπανών υγείας.

Ο κ. Προβόπουλος επικαλούμενος σχετική μελέτη σημείωσε ότι η απώλεια δημοσίων εσόδων εξαιτίας της διαφθοράς ανέρχεται σε 8% του ΑΕΠ ή 19 δισ. ευρώ.

Σε ό,τι αφορά την οικονομική δραστηριότητα η ΤτΕ προβλέπει ότι η ύφεση φέτος θα είναι μεγαλύτερη του 2%, ενώ ο πληθωρισμός θα ξεπεράσει το 3%.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΝΙΚΑΖ

Προβλέπεται αύξηση της ανεργίας

Απαισιόδοξες είναι οι προβλέψεις της ΤτΕ για την εξέλιξη της απασχόλησης και της ανεργίας. Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του διοικητή της ΤτΕ, Γ. Προβόπουλου, η μείωση της απασχόλησης το 2010 ενδέχεται είναι της τάξης του 1,5% (έναντι -1,1% το 2009), και ο αριθμός των απασχολουμένων μισθωτών να μειωθεί σχεδόν κατά 2% (έναντι -1,6% το 2009). Το ποσοστό ανεργίας μπορεί να προσεγγίσει το 11% (έναντι 9,5% το 2009). Την ίδια ώρα, οι μέσες ακαθάριστες αποδοχές στο σύνολο της οικονομίας θα μειωθούν φέτος κατά 1,4% ή κατά 0,8% σε ονομαστικούς όρους, για πρώτη φορά την τελευταία 35ετία, ενώ το 2009 αυξήθηκαν κατά 4,6%. Σε πραγματικούς όρους οι μέσες ακαθάριστες αποδοχές θα μειωθούν κατά 4,3% ή κατά 3,7%. Μάλιστα, ο κ. Προβόπουλος εκτιμά ότι η ανταγωνιστικότητα θα μειωθεί και φέτος αφήνοντας έτσι να εννοηθεί ότι πρέπει να μειωθεί το κόστος εργασίας, ενώ προβλέπει αύξηση στα «λουκέτα» και στις ζημιολύουσες επιχειρήσεις.

«Ο μηχανισμός στήριξης δημιουργεί σιγουριά για τις καταθέσεις»

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

Την πεποίθησή του ότι η ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης της Ε.Ε. με τη συμμετοχή του ΔΝΤ δημιουργεί πρόσθετη σιγουριά για τις εγχώριες καταθέσεις, υπογραμμίζει στην «Κ» ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος (ΤτΕ) Γεώργιος Προβόπουλος.

Μιλώντας στην «Κ» στο περιθώριο της χθεσινής παρουσίασης της Ετήσιας Έκθεσης, ο διοικητής της ΤτΕ σημείωσε ότι η παρουσία των τριών οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζας (ΕΚΤ) και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των αγορών στην ελληνική οικονομία, ενώ παράλληλα η

παρουσία των τριών οργανισμών προσφέρει πρόσθετη εξασφάλιση στις εγχώριες καταθέσεις. Οπως σημειώνεται στην έκθεση, η επιδείνωση των συνθηκών ρευστότητας για τις εγχώριες τράπεζες, κυρίως στο α' τρίμηνο του 2010, αντιμετωπίστηκε με την παροχή άφθονης ρευστότητας από το Ευρωσύστημα.

Στην έκθεση υπογραμμίζεται ότι οι συγκωνεύσεις στον τραπεζικό τομέα είναι αναπόφευκτες σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Στην ομιλία του ο κ. Προβόπουλος αναφέρθηκε στις νέες συνθήκες που θα προκύψουν για τις τράπεζες και οι οποίες θα είναι πολύ διαφορετικές από αυτές στο παρελθόν.

«Οφείλουν λοιπόν οι ελληνικές τράπεζες να προσαρμοστούν στα

Οι κίνδυνοι των τραπεζών

Δάνεια σε καθυστέρηση άνω των τριών μηνών ως ποσοστό (%) του συνόλου

	2008	2009
Στεγαστικά	5,3	7,4
Καταναλωτικά	8,2	13,4
Επιχειρηματικά	4,3	6,7
Όλες οι κατηγορίες	5,0	7,7

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

νέα δεδομένα με διορατικότητα, λαμβάνοντας υπόψη και τις κυοφορούμενες αλλαγές. Στην παρούσα φάση επιβάλλονται: η διατήρηση σημαντικών περιθωρίων κεφαλαίου, πάνω από τα ελάχιστα που καθορίζουν οι εποπτικοί κανόνες, ο σχηματισμός επαρκών προβλέψεων για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου, ο εξορθολογισμός των λειτουργικών εξόδων, η ευέλικτη και συνετή διαχείριση των πηγών χρηματοδότησης και κυρίως η διαμόρφωση μιας μεσοπρόθεσμης στρατηγικής που θα προβλέπει, με ρεαλισμό και προνοητικότητα, συνεργασίες και συνενώσεις δυνάμεων. Θεωρώ ότι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα η αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα είναι αναπόφευκτη». Ση-

μείωσε, ακόμα, ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα επέδειξε ισχυρές αντοχές στη διάρκεια της διεθνούς κρίσης, προσθέτοντας ότι προϋπόθεση για να διατηρήσει αυτή την ανθεκτικότητα του και στο μέλλον είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των αγορών στο μέλλον της οικονομίας. Σημαντική εξέλιξη για τις τράπεζες αποτελεί η επανενεργοποίηση του πακέτου στήριξης. Σύμφωνα με την ΤτΕ μέχρι τις αρχές Απριλίου είχαν υποβληθεί αιτήσεις από τράπεζες για άντληση ρευστότητας ύψους 2,4 δισ. ευρώ μέσω των ειδικών ομολόγων και 8,9 δισ. ευρώ μέσω των εγγυήσεων.

g.papadogiannis@gmail.com

Ερχονται ριζικές αλλαγές στην αγορά εργασίας

Κανένα από τα πρόσθετα μέτρα που έχει θέσει στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δεν απέκλεισε ο υπουργός Οικονομικών, Γ. Παπακωνσταντίνου.

Κατά τη διάρκεια τηλεοπτικής συνέντευξης του στο Mega ο κ. Γ. Παπακωνσταντίνου επιβεβαίωσε ότι εξετάζεται σοβαρά το ενδεχόμενο κατάργησης του 14ου και του 13ου μισθού στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα και δεν απέκλεισε ακόμη και αύξηση του ποσοστού ομαδικών απολύσεων. Εμμέσως πλην σαφώς προϋδέασε για αποδοχή ριζικών αλλαγών στη εργατική νομοθεσία, παρόλο που, όπως είπε, όταν είναι σε εξέλιξη η διαπραγμάτευση δεν μπορεί δημοσίως να κάνει ανακοινώσεις για το εάν αποδέχεται η κυβέρνηση το ένα ή το άλλο μέτρο. «Δεν θα σας δώσω σαφέστερες απαντήσεις. Είναι μια συζήτηση που έχουμε κάνει και με το υπ. Εργασίας», δήλωσε ο κ. Παπακωνσταντίνου. Επιβεβαίωσε ότι οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου δεν θα ανανεωθούν στο Δημόσιο ούτε το 2011.

Σε παράλληλο μήκος κύματος κινήθηκε, χθες, και ο υπουργός Εργασίας κατά τη διάρκεια της ομιλίας του στην Ολομέλεια της Βουλής, όπου συζητείται το εργασιακό σχέδιο νόμου. «Άλλος δρόμος από την ενεργοποίηση του Μηχανισμού Στήριξης, την εφαρμογή του Προγράμματος Σταθερότητας, τα πρόσθετα μέτρα και ό,τι άλλο χρειαστεί, δεν υπάρχει», είπε ο κ. Ανδρέας Λοβέρδος. Από την Ολομέλεια της Βουλής αποχώρησε η κοινοβουλευτική ομάδα του ΚΚΕ, ενώ η κ. Αλ. Παπαρήγα αποχωρώντας δήλωσε ότι στο εξής το κόμμα της θα καταθέτει τις προτάσεις «στα λιμάνια, τα χωράφια και όπου υπάρχει αγωνιζόμενος λαός». Χθες, η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ αποφάσισαν νέα 24ωρη απεργία για την προσεχή Τετάρτη, 5 Μαΐου και συγκέντρωση διαμαρτυρίας στο Πεδίον του Αρεως την ίδια ημέρα.

Στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων ο 14ος και 13ος μισθός στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Αντίθετος ο ΣΕΒ με τις μειώσεις μισθών

Οχι σε μειώσεις μισθών στον ιδιωτικό τομέα, αλλά ούτε και αυξήσεις, λέει ο ΣΕΒ. Τάσσεται επίσης υπέρ του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου για το όριο των απολύσεων και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, αλλά και υπέρ της ευελιξίας στις εργασιακές σχέσεις. Τις θέσεις αυτές, σύμφωνα με δηλώσεις του προέδρου του συνδέσμου Δημήτρη Δασκαλόπουλου, διατύπωσε η ηγεσία του ΣΕΒ στους εκπροσώπους του ΔΝΤ με τους οποίους είχε χθες συνάντηση. «Δεν είναι εύκολη υπόθεση να πεισθούν οι ειδικοί της Ε.Ε. και του ΔΝΤ ότι η ενίσχυση της ανάπτυξης και της εξωστρέφειας στην οικονομία μας δεν εξαρτάται από τη μείωση μισθών, γιατί βλέπουν ότι το οικονομικό μας πρόβλημα είναι τεράστιο και επιτακτικό», τόνισε ο κ. Δασκαλόπουλος. Θέλουμε, είπε, να διασφαλίσουμε το εισόδημα των εργαζομένων μας. Αλλά όταν παλεύουμε για να αποτρέψουμε τη μείωση, κάθε συζήτηση για αύξηση είναι εκτός πραγματικότητας. Για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, τόνισε ότι είναι ένας κοινωνικός θεσμός κατοχυρωμένος από το Σύνταγμα της χώρας και σε ό,τι αφορά το όριο απολύσεων ξεκαθάρισε ότι ο ΣΕΒ δεν θέτει ζήτημα αλλαγής του υφιστάμενου πλαισίου.